

Europeiska unionens officiella tidning

C 147

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

femtiosjunde årgången

16 maj 2014

Innehållsförteckning

II *Meddelanden*

MEDDELANDEN FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER OCH ORGAN

Europeiska kommissionen

2014/C 147/01	Inledning av förfarande (Fall M.7000 – Liberty Global/Ziggo) ⁽¹⁾	1
2014/C 147/02	Beslut om att inte göra invändningar mot en anmäld koncentration (Ärende M.7145 – Veolia Environnement/Dalkia International) ⁽¹⁾	2

IV *Upplysningar*

UPPLYSNINGAR FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER OCH ORGAN

Europeiska kommissionen

2014/C 147/03	Eurons växelkurs	3
2014/C 147/04	Yttrande från rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor vid mötet den 17 februari 2014 om ett preliminärt utkast till beslut i ärende C.39398 Visa MIF – Rapportering medlemsstat: Malta	4
2014/C 147/05	Förhørsombudets slutrapport – Visa MIF (AT.39398)	5

SV

⁽¹⁾ Text av betydelse för EES

2014/C 147/06	Sammanfattning av kommissionens beslut av den 26 februari 2014 – Om ett förfarande enligt artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 53 i EES-avtalet (Ärende AT.39398 Visa MIF) [delgivet med nr C(2014) 1199 slutlig]	7
---------------	---	---

V Yttranden

FÖRFARANDEN FÖR GENOMFÖRANDE AV KONKURRENSPOLITIKEN

Europeiska kommissionen

2014/C 147/07	Statligt stöd – Republiken Lettland – Statligt stöd nr SA.36612 (2014/C) (ex 2013/NN) – Oanmält stöd beviljat av Lettland till Citadele och Parex – Uppmaning enligt artikel 108.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt att inkomma med synpunkter ⁽¹⁾	11
---------------	---	----

⁽¹⁾ Text av betydelse för EES

II

*(Meddelanden)*MEDDELANDEN FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER
OCH ORGAN

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Inledning av förfarande**(Fall M.7000 – Liberty Global/Ziggo)****(Text av betydelse för EES)**

(2014/C 147/01)

Den 8 maj 2014 beslutade kommissionen att inleda ett förfarande i detta ärende efter att ha konstaterat att den anmälda koncentrationen ger anledning till allvarliga tvivel beträffande dess förenlighet med den gemensamma marknaden. Inledandet av förfarandet öppnar en undersökning i andra fasen avseende den anmälda koncentrationen och påverkar inte det slutliga beslutet i ärendet. Beslutet baseras på artikel 6.1.c i rådets förordning (EG) nr 139/2004⁽¹⁾.

Kommissionen uppmanar intresserade tredje parter att till den lämna eventuella synpunkter på den föreslagna koncentrationen.

För att kunna beaktas i sin helhet, måste synpunkterna nå kommissionen senast 15 dagar efter offentliggörandet. Synpunkterna kan, med angivande av referensnummer M.7000 – Liberty Global/Ziggo, sändas till kommissionen per telefax (+32 22964301) eller per brev till

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för konkurrens
Registratorskontoret "Företagskoncentrationer och -fusioner"
1049 Bryssel
BELGIEN

⁽¹⁾ EUT L 24, 29.1.2004, s. 1 (Koncentrationsförordningen).

Beslut om att inte göra invändningar mot en anmäld koncentration**(Ärende M.7145 – Veolia Environnement/Dalkia International)****(Text av betydelse för EES)**

(2014/C 147/02)

Kommissionen beslutade den 7 maj 2014 att inte göra invändningar mot den anmälda koncentrationen ovan och att förklara den förenlig med den inre marknaden. Beslutet grundar sig på artikel 6.1 b i rådets förordning (EG) nr 139/2004⁽¹⁾. Beslutet i sin helhet finns bara på engelska och kommer att offentliggöras efter det att eventuella affärshemligheter har tagits bort. Det kommer att finnas tillgängligt

- under rubriken koncentrationer på kommissionens webbplats för konkurrens (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Denna webbplats gör det möjligt att hitta enskilda beslut i koncentrationsärenden, även uppgifter om företag, ärendenummer, datum och sektorer,
- i elektronisk form på webbplatsen EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/sv/index.htm>) under dokumentnummer 32014M7145. EUR-Lex ger tillgång till EU-rätten via internet.

⁽¹⁾ EUT L 24, 29.1.2004, s. 1.

IV

(Upplysningar)

UPPLYSNINGAR FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER
OCH ORGAN

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Eurons växelkurs ⁽¹⁾

15 maj 2014

(2014/C 147/03)

1 euro =

Valuta	Kurs	Valuta	Kurs		
USD	US-dollar	1,3659	CAD	kanadensisk dollar	1,4845
JPY	japansk yen	139,17	HKD	Hongkongdollar	10,5882
DKK	dansk krona	7,4644	NZD	nyzeeländsk dollar	1,5786
GBP	pund sterling	0,81520	SGD	singaporiensk dollar	1,7108
SEK	svensk krona	8,9740	KRW	sydkoreansk won	1 401,78
CHF	schweizisk franc	1,2227	ZAR	sydafrikansk rand	14,1337
ISK	isländsk krona		CNY	kinesisk yuan renminbi	8,5090
NOK	norsk krona	8,1050	HRK	kroatisk kuna	7,5910
BGN	bulgarisk lev	1,9558	IDR	indonesisk rupiah	15 599,43
CZK	tjeckisk koruna	27,440	MYR	malaysisk ringgit	4,4064
HUF	ungersk forint	303,62	PHP	filippinsk peso	59,797
LTL	litauisk litas	3,4528	RUB	rysk rubel	47,4450
PLN	polsk zloty	4,1792	THB	thailändsk baht	44,333
RON	rumänsk leu	4,4328	BRL	brasiliansk real	3,0197
TRY	turkisk lira	2,8466	MXN	mexikansk peso	17,6440
AUD	australisk dollar	1,4589	INR	indisk rupie	80,9842

⁽¹⁾ Källa: Referensväxelkurs offentliggjord av Europeiska centralbanken.

Yttrande från rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor vid mötet den 17 februari 2014 om ett preliminärt utkast till beslut i ärende C.39398 Visa MIF

Rapporterande medlemsstat: Malta

(2014/C 147/04)

- (1) Rådgivande kommittén delar de betänkligheter som kommissionen uttrycker i sitt utkast till beslut som meddelats till rådgivande kommittén den 5 februari 2014 enligt artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 53 i EES-avtalet.
  - (2) Kommittén instämmer med kommissionen om att de förfaranden som gäller Visa Europe kan avslutas genom ett beslut enligt artikel 9.1 i förordning (EG) nr 1/2003.
  - (3) Kommittén instämmer med kommissionen om att de åtaganden som Visa Europe erbjudit sig att göra är lämpliga, nödvändiga och proportionerliga och att de bör göras rättsligt bindande för Visa Europe.
  - (4) Rådgivande kommittén är enig med kommissionen om att det mot bakgrund av de åtaganden som erbjudits av Visa Europe inte längre finns några skäl för kommissionen att vidta åtgärder mot företaget, utan att det påverkar artikel 9.2 i förordning (EG) nr 1/2003.
  - (5) Kommittén uppmanar kommissionen att ta hänsyn till alla övriga synpunkter som lämnats under diskussionens gång.
  - (6) Kommittén rekommenderar att detta yttrande offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.
-

Förhørsombudets slutrapport ⁽¹⁾**Visa MIF (AT.39398)**

(2014/C 147/05)

Inledning

(1) Utkastet till beslut enligt artikel 9.1 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 ⁽²⁾, riktar sig till Visa Europe Limited (nedan kallat *Visa Europe*) och hänför sig till en del av förfarandet i ärende AT.39398 – Visa MIF.

(2) Den 6 mars 2008, efter en ex officio-undersökning som påbörjades den 28 november 2006, inledde kommissionen ett förfarande med avseende på fastställandet av "multilaterala förmedlingsavgifter" (även förkortade MIF) som ska tillämpas automatiskt i samband med gränsöverskridande och, i vissa fall, inhemska transaktioner vid försäljningsställen inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat *EES*) som använder Visa-märkta betalkort.

(3) Efter ett första meddelande om invändningar 2009 antog kommissionen den 8 december 2010 ett första beslut enligt artikel 9.1 i förordning (EG) nr 1/2003 som gjorde vissa åtaganden bindande för Visa Europe när det gäller intraregionala och vissa inhemska förmedlingsavgifter tillämpliga på transaktioner som genomförs med betalkort med omedelbar debitering ⁽³⁾. Därefter fortsatte kommissionen sin undersökning av förmedlingsavgifter för betalkort.

(4) Den 31 juli 2012 översände kommissionen ett kompletterande meddelande om invändningar, där den i huvudsak uttryckte den preliminära uppfattningen att de förmedlingsavgifter som fastställts inom Visa-systemet och vissa andra regler vilka gäller transaktioner som genomförs med VISA-märkta betalkort hos affärsidkare som inte är etablerade inom EES-området inte kan undantas från förbudet i artikel 101.1 i EUF-fördraget och artikel 53.1 i EES-avtalet.

Tillgång till akten

(5) I augusti 2012 fick Visa Europe tillgång till akten på en dvd. Företaget begärde dessutom tillgång till följande: 1) resultaten av en undersökning om de förvärvande bankerna som genomfördes av kommissionen under 2010 (nedan kallad *förvärvsundersökningen*) och 2) handlingar rörande en undersökning som beställdes av kommissionen 2008 om "fördelarna och nackdelarna för affärsidkarna med att godta olika betalningsmetoder" (nedan kallad *kostnadsundersökningen*).

Tillgång till förvärvsundersökningen i datarummet

(6) I sitt svar på en begäran från Visa Europe föreslog GD Konkurrens att inrätta separata datarum, för att Visa Europes externa juridiska rådgivare endast skulle få tillgång till avidentifierade kvalitativa uppgifter som lämnats in av de förvärvande bankerna i samband med förvärvsundersökningen, och för att företagets externa ekonomiska rådgivare endast skulle få tillgång till kvantitativa uppgifter. Visa Europes externa juridiska rådgivare-tillgång till en del av de förvärvande bankernas uppgifter om "gränsöverskridande förvärv" i januari 2013.

(7) Vad gäller övrig information från de förvärvande bankerna var Visa Europe inte enig med GD Konkurrens om vissa regler om villkoren för tillträde till datarummet och ärendet hänsköts till mig i enlighet med artikel 7 i beslut 2011/695/EU. Visa Europe begärde i första hand följande: a) tillgång till uppgifter om vilket land bankerna i förvärvsundersökningen kommer ifrån för företagets externa rådgivare, och b) en ändring av reglerna om att externa juridiska rådgivare endast har tillgång till kvalitativa uppgifter och ekonomiska rådgivare endast till kvantitativa.

⁽¹⁾ I enlighet med artiklarna 16 och 17 i beslut 2011/695/EU av Europeiska kommissionens ordförande av den 13 oktober 2011 om förhørsombudets funktion och kompetensområde i vissa konkurrensförfaranden (EUT L 275, 20.10.2011, s. 29) (nedan kallat *beslut 2011/695/EU*).

⁽²⁾ Rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget (EGT L 1, 4.1.2003, s. 1).

⁽³⁾ Se mina slutrapport av den 26 november 2010 (EUT C 79, 12.3.2011, s. 6).

(8) Jag avskog krav a) eftersom det förelåg en allvarlig risk för att de banker som omfattas av förvärvsundersökningen skulle få sin identitet avslöjad om deras ursprungsländer avslöjades. Dessutom kunde Visa Europe inte visa att uppgifterna om bankernas ursprungsländer var nödvändiga för att företaget skulle kunna utöva sin rättighet att gå i svaromål. Vad gäller krav b), drog jag slutsatsen att Visa Europes externa juridiska och ekonomiska rådgivare bör få tillgång till samtliga uppgifter i datarummet, eftersom den föreslagna tillträdesbegränsningen – med tanke på omständigheterna i fallet – inte tycktes motiverad för att skydda konfidentiella uppgifter. Dessutom var det viktigt med tanke på Visa Europes rätt till försvar att de ekonomiska och juridiska rådgivarna gavs tillfälle att samråda med varandra om de aktuella handlingarna.

Tillgång till de handlingar som rör kostnadsundersökningen

(9) GD Konkurrens nekade tillgång till underlagen till kostnadsundersökningen eftersom de inte ansågs ingå i kommissionens akt, inte hade använts eller åberopats i det kompletterande meddelandet om invändningar och inte innehöll några uppgifter som rentvår företaget. Men eftersom de kravspecifikationer som avses i kostnadsundersökningen avsåg förfarandena mot Visa Europe, och med hänsyn till definitionen i punkt 8 i meddelandet om tillgång till akter⁽¹⁾, drog jag slutsatsen att underlagen till kostnadsundersökningen är en del av kommissionens akt. Jag noterade dock att inte alla dessa handlingar måste göras tillgängliga för Visa Europe. Skriftväxling mellan kommissionen och dess avtalsparter om utvärderingen av avtalspartens arbete och om ekonomiska aspekter av undersökningen, skriftväxling som återspeglar interna överläggningar mellan kommissionen och dess experter och andra handlingar av preliminär karaktär utgör interna handlingar (som inte är tillgängliga⁽²⁾).

Tidsfrist för att svara på det kompletterande meddelandet om invändningar

(10) Visa Europe svarade på delar av det kompletterande meddelandet om invändningar i februari 2013, eftersom GD Konkurrens hade förlängt den ursprungliga svarsperioden på 12 veckor.

Åtaganden

(11) Den 10 maj 2013 föreslog Visa Europe åtaganden för att undanröja kommissionens betänkligheter. Den 14 juni 2013 offentliggjorde kommissionen ett tillkännagivande enligt artikel 27.4 i förordning (EG) nr 1/2003⁽³⁾ och fick 17 svar från berörd tredje part. Visa Europe lämnade in ett ändrat förslag till åtagande i november 2013.

(12) Utkastet till kommissionens beslut gör åtagandena bindande för Visa Europe under fyra år. I beslutet dras slutsatsen att det inte längre finns någon grund för åtgärd avseende förmedlingsavgifter som fastställts av Visa Europe för transaktioner som genomförts inom EES med Visa-märkta betalkort och Visa Europes regler om gränsöverskridande förvärv.

(13) Jag har inte mottagit någon begäran eller något klagomål från någon part med avseende på de föreslagna åtagandena⁽⁴⁾.

(14) Mot bakgrund av ovanstående anser jag att samtliga parter fått möjlighet att faktiskt utöva sina processuella rättigheterna.

Bryssel den 19 februari 2014.

Wouter WILS

---

(1) Kommissionens tillkännagivande om reglerna för tillgång till kommissionens handlingar i ärenden enligt artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget, enligt artiklarna 53, 54 och 57 i EES-avtalet och enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 (EUT C 325, 22.12.2005, s. 7).

(2) Tillkännagivande om tillgång till handlingar, punkt 12.

(3) Meddelande från kommissionen i enlighet med artikel 27.4 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 i ärende AT.39398 – Visa MIF (EUT C 168, 14.6.2013, s. 22).

(4) Enligt artikel 15.1 i beslut 2011/695/EU kan parter i förfaranden som erbjuder åtaganden i enlighet med artikel 9 i förordning (EG) nr 1/2003 vända sig till förhörsoombudet i vilket skede som helst under förfarandet för att säkerställa det effektiva utövandet av sina processuella rättigheter.

Sammanfattning av kommissionens beslut

av den 26 februari 2014

Om ett förfarande enligt artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 53 i EES-avtalet

(Ärende AT.39398 Visa MIF)

[delgivet med nr C(2014) 1199 slutlig]

(Endast den engelska texten är giltig)

(2014/C 147/06)

Den 26 februari 2014 fattade kommissionen ett beslut om ett förfarande enligt artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 53 i EES-avtalet. I enlighet med bestämmelserna i artikel 30 i rådets förordning (EG) nr 1/2003⁽¹⁾ offentliggör kommissionen nedan namnen på parterna och huvuddragen i beslutet, inbegripet ålagda påföljder, med beaktande av företagens berättigade intresse av att deras affärshemligheter skyddas.

(1) Ärendet gäller fastställande av multilaterala förmedlingsavgifter (även kallade MIF) som tillämpas av Visa Europe Limited (nedan kallat *Visa Europe*) i samband med transaktioner som genomförs med Visas kreditkort och betalkort för privatpersoner vid inomregionala försäljningsställen, vissa inhemska⁽²⁾ försäljningsställen och vissa försäljningsställen utanför EES men inom Visa Europes geografiska verksamhetsområde⁽³⁾ samt de regler som gäller vid gränsöverskridande inlösen.

1. PRELIMINÄRA KONKURRENSPROBLEM

(2) I sitt meddelande om invändningar av den 3 april 2009 (nedan kallat *meddelandet om invändningar*) drog kommissionen den preliminära slutsatsen att Visa Europe överträdde artikel 101 fördraget och artikel 53 EES-avtalet när de multilaterala förmedlingsavgifterna fastställdes.

(3) Den 8 december 2010 antog kommissionen ett beslut i enlighet med artikel 9 i förordning (EG) nr 1/2003 (nedan kallat *beslut om betalningsåtaganden*). Genom beslutet gjordes åtagandena rättsligt bindande för Visa Europe under fyra år i fråga om i) en övre gräns på 0,20 % av den genomsnittliga viktade förmedlingsavgiften som ska tillämpas på konsumenttransaktioner med betalkort som omfattas av förfarandet och ii) bibehållande och/eller införande av ett antal ändringar av företagets nätverksregler.

(4) I sitt kompletterande meddelande om invändningar av den 31 juli 2012 (nedan kallat *kompletterande meddelande om invändningar*) omformulerade och justerade kommissionen sina invändningar ytterligare avseende de multilaterala förmedlingsavgifterna för kreditkort. Dessutom utvidgades tillämpningsområdet för förfarandena till direkt tillämpning av interregionala (eller internationella) multilaterala förmedlingsavgifter när näringsidkarna är verksamma inom EES. Därutöver ansåg kommissionen också preliminärt att Visa Europes regler om gränsöverskridande inlösen innebar en överträdelse av artikel 101 i fördraget och artikel 53 i EES-avtalet.

(5) Förmedlingsavgifterna erläggs i praktiken av näringsidkarens bank (den inlösande banken) till kortinnehavarens bank (den utfärdande banken) för varje transaktion som genomförs med betalkort vid ett försäljningsställe. När en kortinnehavare använder betalkort för att köpa varor eller tjänster av en näringsidkare erlägger vederbörande i praktiken en serviceavgift till den inlösande banken. Den inlösande banken behåller en del av denna avgift (den inlösande bankens marginal) och skickar en del (förmedlingsavgiften) till den utfärdande banken, medan en liten del går till systemoperatören (i detta fall Visa). I praktiken bestäms en stor del av näringsidkarens serviceavgift av den multilaterala förmedlingsavgiften.

⁽¹⁾ EUT L 1, 4.1.2003, s. 1.

⁽²⁾ För närvarande i Belgien, Ungern, Island, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Malta, Lettland och Sverige.

⁽³⁾ Detta är transaktioner som utförts hos näringsidkare i EES med Visakort för privatpersoner utfärdade i länder utanför EES men inom Visa Europes geografiska verksamhetsområde. Detta område inbegriper EES, Andorra, Färöarna, Grönland, Israel, Monaco, San Marino, Svalbard och Jan Mayen, Schweiz, Turkiet och Vatikanstaten.

(6) I den preliminära bedömningen uttrycks farhågor för att förmedlingsavgifternas syfte och effekt är att avsevärt begränsa konkurrensen på marknaden för inlösen, vilket skadar näringsidkarna och indirekt också deras kunder. Förmedlingsavgifterna förefaller pumpa upp den grundval på vilken de inlösande bankerna fastställer serviceavgifter för näringsidkare, genom att ett betydande kostnadselement som är gemensamt för samtliga inlösande banker skapas. Enligt kommissionens preliminära uppfattning är Visa Europes förmedlingsavgifter objektivt sett inte nödvändiga. Den konkurrensbegränsande effekten på marknaden för inlösen förstärks ytterligare av förmedlingsavgifternas inverkan på nätverket och marknaderna för inlösen samt av andra nätverksregler och annan nätverkspraxis, närmare bestämt regeln om att godta alla kort (även kallad *Honour All Cards Rule*), förbudet mot tilläggsavgifter (även kallad *No Discrimination Rule*), blandning av olika förmedlingsavgifter⁽¹⁾ och segmentering av de inlösande marknaderna på grund av regler som begränsar gränsöverskridande inlösen⁽²⁾. Enligt meddelandet om invändningar och det kompletterande meddelandet om invändningar uppfyller förmedlingsavgifterna inte villkoren för ett undantag i enlighet med artikel 101.3 i EUF-fördraget, eftersom de inte medför effektivitetsvinster som tillförsäkrar konsumenterna en skälig andel av den vinst som därigenom uppnås.

(7) Enligt Visa Europes regler åligger det gränsöverskridande inlösande banker att tillämpa de multilaterala förmedlingsavgifter som gäller i det land där transaktionen genomförs. Enligt denna regel ska gränsöverskridande inlösande banker tillämpa antingen de landsspecifika multilaterala förmedlingsavgifterna eller inomregionala multilaterala förmedlingsavgifter eller de registrerade inhemska förmedlingsavgifterna. Utfärdande eller inlösande Visa-medlemmar i transaktionslandet och gränsöverskridande inlösande banker får göra avsteg från inhemska multilaterala förmedlingsavgifter eller landsspecifika multilaterala förmedlingsavgifter genom att sluta bilaterala avtal om lägre eller inga förmedlingsavgifter. Gränsöverskridande inlösande banker kan emellertid missgynnas om de vill ingå bilaterala överenskommelser av detta slag, eftersom de troligen inte kommer att ha några starka kopplingar till inhemska utfärdande banker. I länder med omfattande bilaterala avtal som inbegriper inhemska inlösande banker skulle gränsöverskridande inlösande banker normalt vara tvungna att tillämpa de högre landsspecifika eller inomregionala multilaterala förmedlingsavgifterna eller de registrerade inhemska förmedlingsavgifterna. Denna regels syfte och effekt anses också vara en territoriell och prisrelaterad begränsning, som hindrar inlösande banker i länder där den multilaterala förmedlingsavgiften är lägre, att erbjuda sina tjänster i andra länder till priser som återspeglar deras låga multilaterala förmedlingsavgifter. Satt i relation till målet att uppnå en inre marknad för betalningar är detta en mycket allvarlig och av allt att döma obefogad begränsning. En sådan konstlad uppdelning av marknaderna är till nackdel för konsumenterna, eftersom näringsidkarna tvingas betala mer för inlösenstjänsterna. Därför ansåg kommissionen preliminärt i sitt kompletterande meddelandet om invändningar att denna bestämmelse till både sitt syfte och innehåll tillämpas för att upprätthålla segmenteringen av nationella marknader genom att begränsa gränsöverskridande inlösande bankers möjlighet att ta sig in på marknaden och där utöva pris konkurrens.

2. BESLUT OM ÅTAGANDE

(8) Den 10 maj 2013 erbjöd sig Visa Europe att göra åtaganden enligt artikel 9 i förordning (EG) nr 1/2003 för att undanröja kommissionens betänkligheter beträffande konkurrensen.

(9) Den 14 juni 2013 offentliggjorde kommissionen i enlighet med artikel 27.4 i förordning (EG) nr 1/2003 ett tillkännagivande i *Europeiska unionens officiella tidning* med en sammanfattning av ärendet och åtagandena samt uppmanade berörda parter att inkomma med synpunkter inom en månad. Den 30 augusti 2013 tillställde kommissionen Visa Europe de synpunkter som inkommit från berörda parter sedan tillkännagivandet hade offentliggjorts. Den 5 november 2013 översände Visa Europe reviderade åtaganden.

(1) Regeln om att godta alla kort tillämpas av Visa och innebär att näringsidkare som åtagit sig att godta betalningar med ett visst kortmärke (t.ex. Visa, Visa Electron eller V Pay) åläggs att utan åtskillnad och oberoende av vilken bank som utfärdat kortet eller typ av kort med detta märke godta alla kort med ett sådant märke som på ett korrekt vis läggs fram som betalningsmedel. Förbudet mot tilläggsavgifter tillämpas av Visa för att näringsidkare inte ska kunna belägga transaktioner med tilläggsavgifter om de genomförs med betalkorten Visa, Visa Electron eller V Pay. Detta gäller dock inte om näringsidkaren enligt tillämplig lagstiftning uttryckligen tillåts ta ut en avgift. Blandning är en praxis som innebär att näringsidkarna alltså tar ut samma avgift för att godta olika betalkort inom samma betalningssystem (t.ex. Visas betalkort och kreditkort) eller för att godta betalkort inom olika betalningssystem (t.ex. Visas och MasterCards kreditkort). I sin preliminära bedömning ansåg kommissionen att dessa regler och metoder minskar näringsidkarnas möjlighet att begränsa Visa Europes medlemmars kollektiva utövande av marknadsinflytande genom den multilaterala förmedlingsavgiften, vilket förstärker den multilaterala förmedlingsavgiftens konkurrensbegränsande effekter.

(2) Vid gränsöverskridande inlösen värvar de inlösande bankerna näringsidkare som är etablerade i ett annat EES-land än den inlösande banken.

(10) Genom ett beslut av den 26 februari 2014 gjorde kommissionen i enlighet med artikel 9 i förordning (EG) nr 1/2003 dessa åtaganden bindande för Visa Europe under fyra år. Huvudinnehållet sammanfattas nedan:

- a) Visa Europe gör ett åtagande om att begränsa sina årliga viktade genomsnittliga EES-interna förmedlingsavgifter för krediter som tillämpas på transaktioner med kreditkort för privatpersoner till 0,3 % två månader efter det att Visa Europe delgivits beslutet om åtagandet.
- b) Denna övre gräns ska också gälla separat i två år efter delgivningen av beslutet rörande åtagandet i vart och ett av de EES-länder för vilka Visa Europe direkt fastställer särskilda inhemska förmedlingsavgifter på kreditkort för privatpersoner och i de EES-länder där EES-interna förmedlingsavgifter för krediter tillämpas på inhemska transaktioner i avsaknad av andra multilaterala förmedlingsavgifter.
- c) Visa Europe föreslår också att, från och med den 1 januari 2015, se till att
  - gränsen på 0,3 % av förmedlingsavgiften för kredit gäller också alla förmedlingsavgifter som fastställts av Visa Europe för transaktioner som genomförts med näringsidkare lokaliserade inom EES med Visas kreditkort för privatpersoner som utfärdats i länder utanför EES som tillhör Visa Europes geografiska verksamhetsområde⁽¹⁾ (förmedlingsavgifter för kreditkort inom Visa Europe men utanför EES-området) och
  - gränsen på 0,2 % av förmedlingsavgiften för debit gäller också alla förmedlingsavgifter som fastställts av Visa Europe för transaktioner som genomförts med näringsidkare lokaliserade inom EES med Visas betalkort som utfärdats i länder utanför EES som tillhör Visa Europes geografiska verksamhetsområde (förmedlingsavgifter för betalkort inom Visa Europe men utanför EES-området).
- d) Visa Europe åtar sig att ändra sina regler om gränsöverskridande inlösen från och med den 1 januari 2015 för att ge gränsöverskridande inlösende banker möjlighet att erbjuda antingen den inhemska förmedlingsavgiften för betalkort eller de inhemska förmedlingsavgifter som gäller kreditkort som är tillämpliga på den ort där näringsidkaren är hemmahörande eller, på vissa villkor, en förmedlingsavgift på 0,2 % för transaktioner med betalkort för privatpersoner och på 0,3 % för transaktioner med kreditkort för privatpersoner.
- e) Visa Europe har åtagit sig att fortsätta att vidta ytterligare åtgärder för att öka insynen. Visa Europe gör i synnerhet följande åtaganden:
  - Införande av en regel som kräver att de inlösende bankerna erbjuder näringsidkare en serviceavgift för näringsidkare med prissättning för en "multilateral förmedlingsavgift plus plus" (med andra ord måste inlösende banker, på begäran, i sina kontrakt och fakturor tydligt dela in sina avgifter i tre delar, nämligen i förmedlingsavgiften, övriga tillämpliga betalningssystemavgifter och den inlösende bankens avgift). Visa Europe kommer att kräva att de inlösende bankerna genomför denna regel inom tolv månader efter det att beslutet rörande åtagandet delgivits Visa Europe med beaktande av alla nya avtal och inom 18 månader för gällande avtal.
  - Införande av en förenklad struktur för den förmedlingsavgift som fastställts av Visa Europe för att kunna minska antalet avgiftskategorier med minst 25 % för att öka möjligheten till insyn och jämförelse mellan avgifterna.

(11) Visa Europe ska utse en förtroendemann som ska övervaka att Visa Europe fullgör sina åtaganden. Kommissionen ska ha befogenhet att godkänna eller avvisa den föreslagna förtroendemannen innan denne utses.

(12) Åtagandena kommer att gälla för en period på fyra år från och med den dag då beslutet rörande åtagandet delgivits Visa Europe.

(13) Den övre gränsen för den viktade genomsnittliga förmedlingsavgiften som föreskrivs i åtagandena bedömdes enligt principen om betalmedelsneutralitet i handelsledet. I beslutet konstateras att åtagandena är lämpliga och nödvändiga, utan att vara oproportionerliga, för att bemöta de farhågor som konstateras i meddelandet om invändningar och i det kompletterande meddelandet om invändningar.

⁽¹⁾ Visa Europes geografiska verksamhetsområde omfattar EES, Andorra, Färöarna, Grönland, Israel, Monaco, San Marino, Svalbard och Jan Mayen, Schweiz, Turkiet och Vatikanstaten.

(14) Rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor avgav den 17 februari 2014 ett positivt yttrande om utkastet till beslut i ärendet. Den 19 februari 2014 inkom förhørsombudet med sin slutliga rapport.

(15) Beslutet innebar slutpunkten för förfarandet om Visa Europes multilateralt överenskomna förmedlingsavgifter för krediter inom EES, Visa Europes inhemska förmedlingsavgifter för krediter, multilaterala förmedlingsavgifter för kreditkort och betalkort som tillämpas av Visa Europe i länder utanför EES, internationella multilaterala förmedlingsavgifter och Visa Europes regler om tillämpliga multilaterala förmedlingsavgifter vid gränsöverskridande inlösen.

(16) Beslutet omfattar emellertid inte förmedlingsavgifter som fastställts av Visa Inc. och Visa International Service Association, vilka är föremål för fortsatta undersökningar från kommissionens sida.

V

(Yttranden)

FÖRFARANDE FÖR GENOMFÖRANDE AV KONKURRENSPOLITIKEN

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

STATLIGT STÖD – REPUBLIKEN LETTLAND

Statligt stöd nr SA.36612 (2014/C) (ex 2013/NN) – Oanmält stöd beviljat av Lettland till Citadele och Parex

Uppmaning enligt artikel 108.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt att inkomma med synpunkter

(Text av betydelse för EES)

(2014/C 147/07)

Genom en skrivelse av den 16 april 2014, som återges på det giltiga språket på de sidor som följer efter denna sammanfattning, underrättade kommissionen Republiken Lettland (nedan kallad *Lettland*) om sitt beslut att inleda förfarandet i artikel 108.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt avseende ovan nämnda stöd.

Berörda parter kan inom en månad från dagen för offentliggörandet av denna sammanfattning och den därpå följande skrivelsen inkomma med sina synpunkter på den ordning avseende vilken kommissionen inleder förfarandet. Synpunkterna ska sändas till följande adress:

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för konkurrens
Statligt stöd Greffe
1049 Bryssel
BELGIEN

Fax +32 22961242

Synpunkterna kommer att meddelas Lettland. Den berörda part som inkommer med synpunkter kan skriftligen begära konfidentiell behandling av sin identitet, med angivande av skälen för begäran.

SAMMANFATTNING

Förfarande

1. Den 15 september 2010⁽¹⁾ godkände kommissionen en omstruktureringsplan för AS Parex banka. Omstruktureringsplanen innebar att AS Parex banka delas upp i AS Citadele banka och AS Reverta⁽²⁾. Den 10 augusti 2012 godkände kommissionen ändringar av tre åtaganden i beslutet om att godkänna omstruktureringsplanen⁽³⁾.

2. Sedan dess har kommissionen, inom ramen för övervakningen av den godkända omstruktureringsplanen och därmed sammanhängande åtaganden, konstaterat att stöd beviljats av Lettland utöver de stödåtgärder som redan godkänts av kommissionen.

⁽¹⁾ Kommissionens beslut C 26/2009 (EUT L 163, 23.6.2011, s. 28).

⁽²⁾ Avvecklingsenheten behöll till en början namnet Parex banka efter uppdelningen, som ägde rum den 1 augusti 2010, men var sedan maj 2012 registrerad under namnet AS Reverta.

⁽³⁾ Kommissionens beslut SA.34747 (EUT C 273, 21.9.2013, s. 1).

Beskrivning av åtgärderna

3. På grundval av de handlingar som inkommit till kommissionen framgår att Lettland har genomfört följande åtgärder utan förhandsanmälan till kommissionen:

- i) Den 22 maj 2009 beviljade Lettland AS Parex banka ett efterställt lån, räknat som supplementärkapital (tier 2), med en löptid på sju år, vilket överstiger den maximala löptiden fem år som godkänns av kommissionen enligt reglerna om statligt stöd.
- ii) Den 27 juni 2013 beviljade Lettland AS Citadele banka ytterligare 18 månaders förlängning av löptiden på det utestående beloppet av samma efterställda lån.
- iii) Sedan 2011 har Lettland försett AS Reverta med likviditetsstöd som överstiger den maximigräns som godkänts av kommissionen genom dess beslut av den 15 september 2010.

4. Vidare framgår att Lettland inte har fullgjort sitt åtagande att avyttra AS Citadele bankas förmögenhetsförvaltning inom de fastställda tidsfristerna.

Bedömning av åtgärderna

5. AS Parex banka och senare AS Citadele banka och AS Reverta har fått stöd från Lettland utöver de stödåtgärder som godkänts av kommissionen enligt reglerna om statligt stöd.

6. På grundval av att

- i) såväl den ursprungliga sjuåriga löptiden och den förlängda löptiden för den efterställda skulden som det ökade likviditetsstödet tydligt utgör ytterligare fördelar jämfört med de godkända stödåtgärderna och därför utgör kompletterande stöd (eftersom alla andra kriterier enligt artikel 107.1 i fördraget fortfarande är uppfyllda), och att
- ii) det inte gjorts någon anmälan till kommissionen för de kompletterande stödåtgärderna, anser kommissionen att de tre åtgärderna utgör olagligt stöd.

7. Kommissionen noterar, på grundval av de uppgifter som för närvarande finns tillgängliga, att Lettland inte har lagt fram argument för att visa förenligheten av det stöd som utgörs av den ursprungliga sjuåriga löptiden för de efterställda lånen och den ytterligare förlängningen på 18 månader av den efterställda skuldens löptid.

8. Kommissionen noterar också att Lettland inte har lagt fram argument för att visa förenligheten av det stöd som utgörs av ytterligare likviditetsstöd som beviljats AS Reverta.

9. Lettland har bekräftat att förmögenhetsförvaltningen inte har avyttrats inom de överenskomna tidsfristerna. Detta utgör en överträdelse av villkoren i det slutliga beslutet för Parex och därmed ett missbruk av det beviljade stödet.

10. I fråga om det olagliga stöd som beskrivs ovan drar kommissionen slutsatsen att det kan ifrågasättas om det är förenligt med den gemensamma marknaden, på grundval av de uppgifter som för närvarande är tillgängliga. Kommissionen har därför beslutat att inleda ett formellt granskningsförfarande i enlighet med artiklarna 13.1 och 4.4 i förordning (EG) nr 659/1999.

11. Dessutom drar kommissionen slutsatsen att överträdelsen av åtagandet att avyttra förmögenhetsförvaltningen utgör missbruk av stöd. Kommissionen har därför beslutat att inleda ett formellt granskningsförfarande även för missbruk av stöd i enlighet med artikel 16 i förordning (EG) nr 659/1999.

I enlighet med artikel 14 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 kan allt olagligt stöd återkrävas från mottagaren.

SJÄLVA SKRIVELSE

The Commission wishes to inform Latvia that, having examined the information supplied by your authorities on the aid referred to above, it has decided to initiate the procedure laid down in Article 108(2) of the Treaty on the Functioning of the European Union ("the Treaty").

1. PROCEDURE

(1) On 10 November 2008 Latvia notified to the Commission a package of State aid measures in favour of AS Parex banka ("Parex banka"), designed to support the stability of the financial system. The Commission approved those measures on 24 November 2008⁽¹⁾ ("first rescue Decision") based on Latvia's commitment to submit a restructuring plan for Parex banka within six months.

(2) Following requests from Latvia, the Commission approved two sets of changes to the aid measures concerning Parex banka, the first on 11 February 2009⁽²⁾ ("second rescue Decision") and the second on 11 May 2009⁽³⁾ ("third rescue Decision").

(3) On 11 May 2009 Latvia notified a restructuring plan for Parex banka. By decision of 29 June 2009⁽⁴⁾ the Commission came to the preliminary conclusion that the notified restructuring measures constituted State aid to Parex banka and expressed its doubts that such aid could be found compatible. As a result the Commission decided to initiate the procedure laid down in Article 108(2) of the Treaty and required Latvia to provide information needed for the assessment of the compatibility of the aid.

(4) Between 11 May 2009 and 15 September 2010, several information exchanges and discussions occurred between Latvia and the Commission concerning the restructuring plan for Parex banka. Latvia provided information and clarifications on several occasions throughout the investigation procedure, and the restructuring plan of Parex banka was also updated six times.

(5) On 1 August 2010, some assets of Parex banka were transferred to a newly established so-called "good bank" named AS Citadele banka ("Citadele"), in line with the restructuring plan. The restructuring plan envisaged a split of Parex banka into Citadele, which would take over all core assets and some non-core assets⁽⁵⁾, and a so-called "bad bank" ("Reverta")⁽⁶⁾ which kept the remaining non-core and non-performing assets.

(6) By decision of 15 September 2010⁽⁷⁾ ("the Parex Final Decision"), the Commission approved the restructuring plan of Parex banka, based on a commitment paper submitted by the Latvian authorities on 3 September 2010.

(7) On 10 August 2012, at the request of the Latvian authorities, the Commission approved amendments to three commitments included in the Parex Final Decision ("the Amendment Decision")⁽⁸⁾. Those amendments: 1) extended the disposal deadline for the CIS loans⁽⁹⁾ until 31 December 2014; 2) increased the limit of minimum capital adequacy requirements allowed for Citadele at the level of the bank and the group before the asset remuneration described in the Parex Final Decision would be triggered; and 3) allowed carry-over of previous years' unused caps on lending, whilst respecting market share caps.

(8) On 1 October 2013 Latvia notified a requested for a further amendment of the Parex Final Decision, asking for the postponement of the divestment deadline for one of the divisions of Citadele, the Wealth Management Business⁽¹⁰⁾. While analysing Latvia's submissions in support of that amendment request, the Commission identified aid that had been granted by Latvia over and beyond the aid measures already approved by the Commission.

(9) Between [...] ^(*) and 4 March 2014, several information exchanges have taken place between Latvia and the Commission with regard to the additional aid measures. Latvia submitted information and documents on 30 October 2013, 31 January 2014 and 4 March 2014 (including a revised restructuring plan of Parex banka).

(1) Commission Decision NN 68/2008, OJ C 147, 27.6.2009, p. 1.

(2) Commission Decision NN 3/2009, OJ C 147, 27.6.2009, p. 2.

(3) Commission Decision N 189/2009, OJ C 176, 29.7.2009, p. 3.

(4) Commission Decision C 26/2009 (ex N 189/2009), OJ C 239, 6.10.2009, p. 11.

(5) In particular, performing loans to borrowers located in the Commonwealth of Independent States, the Lithuanian subsidiary, branches in Sweden and Germany and the wealth management business, with the latter including the Swiss subsidiary.

(6) The bad bank initially kept the name of Parex banka after the split that took place on 1 August 2010, but has been registered since May 2012 under the corporate name "AS Reverta".

(7) Commission Decision C 26/2009, OJ L 163, 23.6.2011, p. 28.

(8) Commission Decision SA.34747, OJ C 273, 21.9.2013, p. 1.

(9) Meaning loans to borrowers located in the Commonwealth of Independent States.

(10) The Wealth Management Business consists of the private capital management sector of Citadele, asset management subsidiaries and AP Anlage & Privatbank AG, Switzerland.

(*) Confidential information.

(10) Since 11 November 2013, the Commission has also received monthly updates regarding Latvia's progress in selling Citadele, a process it began in October 2013.

(11) The Latvian authorities have informed the Commission that for reasons of urgency they exceptionally accept that this Decision is adopted in the English language.

2. DESCRIPTION

2.1. The undertaking concerned

(12) Parex banka was the second-largest bank in Latvia with total assets of LVL 3,4 billion (EUR 4,9 billion) as of 31 December 2008. It was partially nationalised in November 2008.

(13) In April 2009, the European Bank for Reconstruction and Development ("EBRD") acquired 25 % of the share capital of Parex banka plus one share. Following the split of Parex banka into a good bank and a bad bank in 2010 along with subsequent changes in the shareholding structure, the shareholders of Citadele are now Latvia (75 %) and the EBRD (25 %), while the shareholders of Reverta are Latvia (84,15 %), the EBRD (12,74 %) and others (3,11 %).

(14) A detailed description of Parex banka up to the time of the Parex Final Decision can be found in recitals 11 to 15 of that decision. Parex banka was authorised to receive a series of aid measures (including liquidity support, guarantees and recapitalisation and asset relief measures) which are specified in the Parex Final Decision. Those measures were approved by the Commission in the first, second and third rescue Decisions (the "Rescue Decisions") and the Parex Final Decision.

2.2. The aid measures approved for Citadele and Reverta

(15) The restructuring plan approved by the Commission with the Parex Final Decision provided that the rescue aid previously approved by the Commission was to be extended over the restructuring period and split between Citadele and Reverta. The Parex Final Decision also approved additional restructuring aid for Reverta and Citadele. It also laid down a utilisation mechanism for the aid which had been provisionally approved through the Rescue Decisions after Parex banka was split, in regard to:

- a) liquidity support in the form of State deposits for both Citadele and Reverta ⁽¹⁾;
- b) State guarantees on liabilities of Citadele and Reverta ⁽²⁾;
- c) a State recapitalisation for Reverta and Citadele ⁽³⁾; and
- d) an asset relief measure for Citadele ⁽⁴⁾.

2.3. The commitments given by Latvia in the Parex Final Decision and the Amendment Decision

(16) In order to enable the Commission to find the restructuring aid compatible with the internal market Latvia provided commitments to ensure full implementation of the restructuring plan and limit distortions of competition that result from the restructuring aid ("the commitments").

(17) The main commitments regarding Citadele are described in recitals 73 to 83 of the Parex Final Decision. They include: a commitment to divest the CIS loans; a commitment to divest the Wealth Management Business within fixed deadlines (one which applied to divestment by Citadele itself and another which applied to divestment under the control of a Divestment Trustee); the preservation of viability, marketability and competitiveness; a hold-separate obligation in relation to the Wealth Management Business; a commitment to sell Citadele within a fixed deadline; caps on new lending and deposits in the Baltic countries; caps on the deposits in the German and Swedish branches; no increase in the number of branches; remuneration in respect of the asset relief measure; an acquisition ban; and a ban on making new CIS loans.

(18) The main commitments regarding Reverta are described in recitals 84 to 87 of the Parex Final Decision. They include commitments that there would be no new activities; there would be a wind-down or divestment of activities; and a cap on the total amount of capital that would be provided by Latvia in whatever form.

(19) Recitals 88 to 93 of the Parex Final Decision describe the commitments jointly applying to Reverta and Citadele. They provide for: a dividend and coupon ban; a ban on any reference to State support in advertising; a separation between Citadele and Reverta; and the appointment of Monitoring and Divestiture Trustees.

⁽¹⁾ Recitals 55-57 of the Parex Final Decision.

⁽²⁾ Recitals 58-61 of the Parex Final Decision.

⁽³⁾ Recitals 62-68 of the Parex Final Decision.

⁽⁴⁾ Recitals 69-70 of the Parex Final Decision.

(20) As recalled in recital 16, the Commission subsequently amended three of the commitments applicable to Citadele under the Parex Final Decision. That approval was based on new commitments undertaken by Latvia and Citadele to compensate for any distortion of competition.

2.4. The additional measures implemented by Latvia for Parex banka, Citadele and Reverta

(21) Based on the report submitted on 29 August 2013 by the Monitoring Trustee⁽¹⁾ and based on documents and information submitted by Latvia since October 2013, it appears that Latvia has put into effect the following measures without prior notification to the Commission:

- (i) on 22 May 2009, Latvia granted to Parex banka a subordinated loan of LVL 50,27 million (qualifying as Tier 2 capital) with a maturity of seven years (i.e. until 21 May 2016). The duration of that subordinated loan exceeds the maximum five-year maturity set in first rescue Decision and confirmed in the Parex Final Decision;
- (ii) on 27 June 2013, Latvia granted Citadele an additional 18-month extension of the maturity for an amount of LVL 37 million of subordinated debt (out of the total of LVL 45 million held by Latvia at that time)⁽²⁾. Table 1 gives an overview of the subordinated debt maturity changes, as of 31 December 2013. Latvia did not notify the extension of the maturity of that subordinated debt to the Commission;

Table 1

Issuer	Principal (LVL million)	Maturity approved by the Parex Final Decision	Maturity date throughout the restructuring period	Extended Maturity (granted in 2013)
LPA ⁽³⁾	7,87	May 2014 (five years starting from 2009)	8.8.2016	—
LPA	37,34		21.5.2016	20.12.2017
[...]	[...]		[...]	[...]
Total	50,27			

- (iii) in addition, since 2011 Latvia has provided Reverta with liquidity support in excess of the maximum limit set and approved by the Commission in the Parex Final Decision, both for the base case and for the worst case scenario (presented in Table 2⁽⁴⁾). The actual amounts of liquidity support from which Reverta has benefited were communicated by the Latvian authorities through the revised restructuring plan submitted in January 2014 and are reflected in Table 3:

Table 2

Liquidity caps for Reverta as reflected in the Parex Final Decision

LVL million	1.8.10	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13
Base case	458	446	419	349	315
Best case	458	446	419	356	322
Worst case	458	446	419	344	307

⁽¹⁾ The Monitoring Trustee was appointed through a Mandate signed by Reverta, Citadele and the Latvian authorities on 28 February 2011. The Monitoring Trustee has submitted bi-annual monitoring reports covering the preceding semester, starting with the one ending 31 December 2010.

⁽²⁾ Following the split of Parex banka, Citadele was established on 1 August 2010. The Parex Final Decision approved the transfer to Citadele of all of the subordinated loans previously granted to Parex banka. No Tier 2 capital was provided to Parex banka by Latvia at the time of the split or could have been provided by Latvia after the split.

On 3 September 2009 the EBRD agreed to refinance part of the subordinated loan previously granted by Latvia to Parex banka. As of 31 December 2009 the subordinated loans granted by Latvia to Parex banka amounted to LVL 37 million, while the subordinated loan granted by the EBRD amounted to LVL 13 million.

At the time of the split Latvia took over LVL 8 million out of the LVL 13 million subordinated loan held by the EBRD. As of 1 August 2010, the total amount of subordinated loans held by Latvia was LVL 45 million (with different maturities), while that held by the EBRD was LVL 5 million.

⁽³⁾ The Latvian Privatisation Agency, owned by Latvia.

⁽⁴⁾ That information is contained in Table 6 of the Parex Final Decision.

Table 3

Actual amounts of liquidity from which Reverta has benefited

Outstanding of liquidity support					
	1.8.10	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13
LVL million	446,32	446,32	427,82	384,86	362,52

In light of those developments and findings, the Commission has asked Latvia to provide additional information and explanations.

(22) Latvia has confirmed through the submissions set out in recital 9 that those additional measures have already been put into effect.

2.5. The breach of the commitment to divest the Wealth Management Business of Citadele

(23) Latvia has failed to comply with its commitment to divest the Wealth Management Business of Citadele by 30 June 2013 without a Divestiture Trustee, or by 31 December 2013 with a Divestiture Trustee, which was recorded in the Parex Final Decision⁽¹⁾. Therefore that commitment to divest the Wealth Management Business by those deadlines has been breached.

3. POSITION OF THE LATVIAN AUTHORITIES**3.1. On the un-notified maturity extensions of the subordinated debt**

(24) In its submissions of information regarding the un-notified aid which are mentioned in recital 9, as well as in the revised restructuring plan, the Latvian authorities submit that the Commission had been informed of the possibility of the maturity extension of the subordinated debt on a number of occasions. In consequence, Latvia considers that the longer maturity of the subordinated debt does not entail un-notified State aid.

(25) More specifically, Latvia expresses the view that:

- (i) the Commission had been informed of the possibility of the maturity extension of the subordinated debt on a number of occasions, as it was expressly referred to in the restructuring plan and the reports of the Monitoring Trustee;
- (ii) according to the final version of the restructuring plan, it was not planned that the subordinated debt would be fully repaid by 2017. In addition, the restructuring plan assumed when determining the eligible capital for calculating capital adequacy that the maturity of the subordinated financing would be extended to avoid suffering from a 20 % amortisation rate starting from the fifth year and until maturity;
- (iii) in line with those provisions, the Parex Final Decision provided that the subordinated loans were expected to mature in the period 2015-18, thus envisaging a prospective extension of the subordinated debt⁽²⁾;

(26) Moreover, Latvia has argued that the payment by Citadele of interest rates in excess of market conditions allays any State aid concerns that could exist.

(27) Finally, Latvia notes that discussions [...] are currently being held [...].

3.2. Regarding the un-notified liquidity support granted to Reverta

(28) Latvia explained that it provided Reverta with liquidity in excess of the support limits in the Parex Final Decision because the deposits from the State were not transformed into capital support by capitalising the principal of State treasury deposits to the extent that had been envisaged in that Decision. That transformation did not occur because after Reverta's banking licence had been revoked the relevant Latvian legislation no longer required statutory capital to be maintained. The Parex Final Decision had mentioned capitalising LVL [40-110] million of principal in the base case, whereas in fact only LVL 12,4 million of principal was capitalised.

(29) Latvia argues that capitalising less principal benefitted the State because:

- (iv) Latvia receives interest on liquidity aid but has no income from capital aid;
- (v) Latvia remains a senior secured creditor rather than junior equity holder, which ensures higher recoverability of funds in case of insolvency or liquidation, given that the State Treasury will have priority towards proceeds collectable within the insolvency process;

⁽¹⁾ See recital 73 of the Parex Final Decision.

⁽²⁾ In that respect, Latvia points to recital 148 of the Parex Final Decision.

- (vi) the capital invested as Tier 1 will not be recovered by the State⁽¹⁾; and
- (vii) there is more burden-sharing by legacy minority stakeholders as a result of interest payments by Reverta to the State.

3.3. Regarding the breach of the commitment for Wealth Management Business divestment

(30) Latvia states that the return of Citadele as a stand-alone entity to the private sector would have been put at risk if Citadele had divested the Wealth Management Business by 30 June 2013 as foreseen in the restructuring plan of 2010 or, in any event before Latvia had divested its stake in Citadele. Latvia claims that Citadele without the Wealth Management Business has no viable business model.

(31) The Latvia has therefore requested the Commission to amend the Parex Final Decision in order to allow Citadele to retain the Wealth Management Business until after the entire bank passes to the private sector.

(32) Such a request was first made in August 2012 in discussions between Latvia and the Commission before the Amendment Decision was taken. During those discussions the Latvian authorities ultimately decided not to request an extended deadline for divesting the Wealth Management Business.

4. ASSESSMENT

(33) Pursuant to Article 13(1) in conjunction with Article 4(4) of Council Regulation (EC) No 659/1999 of 22 March 1999 laying down detailed rules for the application of Article 108 of the Treaty on the Functioning of the European Union⁽²⁾ the Commission may open a formal investigation procedure if it finds that doubts are raised as to the compatibility with the internal market of an unlawful aid measure⁽³⁾.

4.1. Existence of unlawful aid

(34) Article 107(1) of the Treaty provides that, save as otherwise provided in the Treaty, any aid granted by a Member State or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods is in so far as it affects trade between Member States, be incompatible with the internal market.

(35) As described in recital 21, Parex banka and subsequently Citadele and Reverta have obtained measures from Latvia in addition to the aid measures examined in the Rescue Decisions and the Parex Final Decision.

(36) **With regard to the subordinated debt**, the fact that such a measure contains State aid was established in the first rescue Decision, when the Commission approved the issuance of subordinated debt with five years maturity as a compatible aid measure. The Commission decided at that time that a market economy investor would not have granted subordinated debt with a five-year maturity⁽⁴⁾.

(37) The measure which was in fact granted by Latvia in favour of Parex banka was identical with the measure approved by the Commission except for the fact that it had a longer maturity. As such, the measure which was in fact granted would also be State aid unless the longer maturity eliminated any advantage to Parex banka. However, subordinated debt with a seven-year maturity would give the borrower a greater advantage since the risk perceived by an investor for any given investment increases as the maturity of the investment is extended. When the subordinated debt with a seven-year maturity was granted, it would have been even less likely for a market economy investor to grant the subordinated debt under those extended terms than it would for it to have done so for five years. For that reason, the longer maturity of the subordinated debt represented an additional advantage for Parex banka compared to the form of the subordinated debt that was approved in the Rescue Decisions and the Parex Final Decision.

(38) The maturity of the subordinated debt was later further extended by an additional 18 months. As the risk perceived by an investor for any given investment increases as the maturity of the investment is extended, a market economy investor would not have granted the subordinated debt under those extended terms in the absence of any countervailing payment fully offsetting the investor's increased risk. For that reason, the longer maturity of the subordinated debt represents an additional advantage for Citadele compared to the form of the subordinated debt that was approved in the Rescue Decisions and the Parex Final Decision.

(39) Latvia justifies granting subordinated loans with a longer maturity than approved by claiming that the Commission had been informed of a possible maturity extension through the restructuring plan and submissions of the Monitoring Trustee.

⁽¹⁾ Recital 49 of the Parex Final Decision.

⁽²⁾ OJ L 83, 27.3.1999, p. 1.

⁽³⁾ Under Article 1 of Regulation (EC) No 659/1999, unlawful aid means new aid put into effect in contravention of Article 108(3) of the Treaty — i.e. without notification to the Commission of aid measures before they are put into effect.

⁽⁴⁾ Recital 40 of the first rescue Decision.

(40) The Commission does not accept that argument. The possible need to extend the maturity of the subordinated loan was only incidentally mentioned, for information, by the Monitoring Trustee in previous monitoring reports (e.g. that of 30 June 2012) as an option under consideration by Latvian authorities. A mention of the possibility that additional aid may be granted by a Member State does not constitute or substitute for a formal notification of aid measures, within the meaning of Article 108(3) of the Treaty.

(41) Latvia also contends that the recital 148 of the Parex Final Decision explicitly provided that the subordinated loans were expected to mature in the period 2015-18, thus envisaging a prospective extension of the subordinated debt.

(42) The Commission does not share that interpretation. Recital 148 of the Parex Final Decision refers to the subordinated loans by legacy shareholders in Parex, and not to the subordinated loans granted by Latvia.

(43) **With regard to the liquidity support granted to Reverta**, it was initially approved as part of the compatible State aid measures approved in the first rescue Decision, in the form of State deposits. At that time, the Commission noted that Parex banka lacked liquid collateral and that Latvia had deposited the funds, taking into account the bank's liquidity needs, when no market investor was willing to provide liquidity in view of the fragile situation of Parex banka ⁽¹⁾.

Following the Parex Final Decision (and the split in a good and a bad bank) the liquidity aid was subsequently transferred to Citadele and Reverta. The former has already repaid in full its share of the liquidity support, whereas the latter had to limit the amounts of liquidity support it received, as set out in recital 21(iii). However, the amount of liquidity support actually granted to Reverta exceeds even the worst case scenario level approved within the Parex Final Decision. That additional liquidity support provides a supplementary advantage for Reverta compared to the aid approved by the Rescue Decisions and Parex Final Decision. None of the other features of the liquidity support apart from its quantity have been altered and so the Commission concludes that the measure constitutes State aid.

(44) None of those three additional measures (the seven-year subordinated loan; the 18-month extension; and the additional liquidity support) had been notified to the Commission. Latvia has therefore not complied with the standstill obligation under Article 108 of the Treaty.

(45) Based on the facts that:

- both the longer initial maturity and the extended maturity of the subordinated debt and the increased liquidity support clearly represent additional advantages compared to the approved aid measures, and therefore are additional aid (as all of the other criteria under Article 107(1) of the Treaty are still in place), and
- the absence of any notification to the Commission for those additional aid measures,

the Commission therefore considers that the measures described in recital 21 represent unlawful aid.

4.2. Compatibility of the aid

4.2.1. *The subordinated loans with extended maturity*

(46) In line with the 2008 Banking Communication ⁽²⁾ which was in force when the subordinated loan was initially granted and when it was subsequently extended, in order for aid to be compatible, it had to comply with several conditions:

- appropriateness (to be well targeted to its objective, e.g. to remedy a serious disturbance in the economy, and take the most appropriate form for that purpose to remedy the disturbance),
- necessity (to be necessary to achieve the objective, and remain at the minimum necessary to do that),
- proportionality (the positive effects of the aid must be properly balanced against the distortions of competition, in order for the distortions to be limited to the minimum necessary to reach the measures' objectives).

(47) The objective of granting a subordinated loan qualifying as Tier 2 capital to Parex banka was to enable it to continue to satisfy the capital adequacy ratio and to ensure that it is sufficiently capitalised so as to better withstand potential losses, in order to avoid a serious disturbance in the Latvian economy.

⁽¹⁾ Recital 41 of the first rescue Decision.

⁽²⁾ Communication on the application of State aid rules to measures taken in relation to financial institutions in the context of the current global financial crisis OJ C 270, 25.10.2008.

(48) In the first rescue Decision, the Commission noted that the subordinated debt for Parex banka was limited to the minimum necessary in scope and time. Among other elements, the limitation to the minimum necessary was based on the commitment of the Latvian authorities to grant subordinated debt with a maximum maturity of five years. In that regard, the Commission noted in that decision that the minimum maturity for the subordinated debt to qualify as Tier 2 capital under Latvian legislation was five years. The aid measure was therefore qualified as compatible.

(49) The second and third rescue Decisions, the Parex Final Decision and the Amendment Decision did not alter the assessment of the first rescue Decision in that respect, concerning the limitation to the minimum necessary.

(50) The Commission notes that Latvia has not brought forward arguments to demonstrate the compatibility of the aid stemming from the extended maturity of the subordinated loans.

(51) Therefore, based on the information available to Commission at this time, the un-notified aid measure concerning the subordinated debt issued with a maturity of seven years instead of five years as initially approved cannot be qualified as compatible, considering that: a) the existing assessment is that a five-year maturity of the subordinated debt was what ensured limitation to the minimum necessary and b) no new arguments have been presented for justification of compatibility.

(52) Equally, based on the information available to Commission at this time, the un-notified aid measure concerning the additional prolongation of the subordinated debt maturity by 18 months cannot be qualified as compatible, considering that: a) the existing assessment is that a five-year maturity of the subordinated debt was what ensures limitation to the minimum necessary and b) no new arguments have been presented for justification of compatibility.

(53) The Commission invites Latvia and any interested parties to present it with additional elements relevant to whether the seven-year duration of the subordinated loan and its subsequent extension by 18 months constitutes aid which was limited to the minimum necessary.

4.2.2. *The liquidity support measure*

(54) The assessment of the restructuring plan in the Parex Final Decision was based on assumptions presented at that time regarding the expected inflows of liquidity into Reverta which would allow it to start repaying the liquidity support granted in the form of State deposits, up to a certain level⁽¹⁾.

(55) The amounts expected to remain unpaid, as described in the Parex Final Decision, ranged from LVL [...] million (the base case scenario) to LVL [...] million (the worst case scenario). As explained in recital 21, the actual amounts from which Reverta has benefited have constantly exceeded those laid out in the Parex Final Decision.

(56) The Commission notes that Latvia has not brought forward arguments to demonstrate the compatibility of the aid stemming from the additional liquidity support.

(57) In view of this, and considering also the fact that the revised restructuring plan presented by Latvia includes numerous other adjustments compared to the plan approved through the Parex Final Decision, the Commission is not in the position at this time to qualify the additional liquidity support as compatible with the internal market. A more in-depth assessment of the impact the revised levels of liquidity support will have to be carried out, taking into account the revised restructuring plan in its entirety.

4.3. **The breach of the commitment to divest the Wealth Management Business**

(58) Pursuant to Article 16 of Regulation (EC) No 659/1999 the Commission may open a formal investigation procedure if aid is misused, i.e. if the beneficiary used aid in contravention of a decision taken pursuant to Article 7(3) of that Regulation.

(59) In the Parex Final Decision⁽²⁾ Latvia committed that Citadele would divest the Wealth Management Business by certain deadlines.

(60) Latvia confirmed that the Wealth Management Business has not been divested within the agreed deadlines. This constitutes a breach of the terms of the Parex Final Decision and hence a misuse of the aid granted. The Commission invites Latvia and interested parties to comment on that conclusion and to present any elements which would allow the Commission to consider whether aid obtained by Citadele could be considered compatible with the internal market if the Wealth Management Business were not to be divested separately from Citadele.

⁽¹⁾ Recital 55 of the Parex Final Decision.

⁽²⁾ See recital 73 of the Parex Final Decision.

5. CONCLUSION

The Commission concludes, in regard to the unlawful aid described in recital 21, that doubts are raised as to the compatibility with the internal market based on the information available at this time. The Commission therefore has decided to open a formal investigation procedure pursuant to Articles 13(1) and 4(4) of Regulation (EC) No 659/1999.

Moreover, the Commission concludes that the breach of commitment described in recital 23 constitutes misuse of aid. The Commission therefore has decided to open a formal investigation procedure also for misuse of aid pursuant to Article 16 of Regulation (EC) No 659/1999.

In the light of the foregoing considerations, the Commission, acting under the procedure laid down in Article 108(2) of the Treaty on the Functioning of the European Union, requests Latvia to submit its comments and to provide all such information as may help to assess the measures (in particular the compatibility of the un-notified aid), within ten working days of the date of receipt of this letter. It requests your authorities to forward a copy of this letter to the potential recipient of the aid immediately.

The Commission would draw your attention to Article 14 of Regulation (EC) No 659/1999, which provides that all unlawful aid may be recovered from the recipient.

The Commission warns Latvia that it will inform interested parties by publishing this letter and a meaningful summary of it in the *Official Journal of the European Union*. It will also inform interested parties in the EFTA countries which are signatories to the EEA Agreement, by publication of a notice in the EEA Supplement to the *Official Journal of the European Union* and will inform the EFTA Surveillance Authority by sending a copy of this letter. All such interested parties will be invited to submit their comments within ten working days of the date of such publication.'

ISSN 1977-1061 (elektronisk utgåva)
ISSN 1725-2504 (pappersutgåva)

Europeiska unionens publikationsbyrå
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

SV